

Posudek vedoucího práce Mgr. Radima Procházky

FESTIVALY JAKO REFERENČNÍ RÁMCE KVALITY ČESKÉHO FILMU

AUTOETNOGRAFIE PRODUCENTA VE FILMOVÉM POLI

Radim Procházka volil zaměření svého výzkumu a reflexe v synergii s vlastní tvůrčí prací a rozvíjející se kariérou producenta artových filmů a dokumentů, situovaného do současné České republiky. Ve svém nejpůvodnějším východisku se zaměřil na filmové festivaly jako stále významnější zdroje uznání a legitimizace konkrétní autorské a producentské práce, jejichž vliv se za posledních několik dekád posunul z pozice spíše extenze filmové kritiky (a tedy vlivu spíše spadajícího do oblasti distribuce filmu) do extenze producentské domény. Je to jak nárůstem rozměru i významu festivalových „industry“ sekcí zaměřených na fáze vývoje a „work in progress“, ale i nárůstem veřejného financování filmu v celé Evropě a adaptací těchto fondů na festivalovou recepci jako jedno z klíčových kritérií uznání hodnoty díla, autora i producenta. Ke zkoumání prostoru festivalů přistupoval Radim Procházka z více úhlů, jedním z klíčových rozhodnutí bylo uvažovat o festivalech (a návazně i dalších oblastech kinematografie) prizmatem bourdieovských polí a vztahů mezi jejich póly i pozicemi navzájem. Poměrně záhy Procházka také dospěl k poznání, že svoji reflexi nemůže vést bez důkladného zpřítomnění své vlastní pozice - aktéra i zúčastněného pozorovatele - protože úhel, ze kterého celé pole nahlíží, je pro výsledný obraz zcela zásadní. Pozice, identita i charakter práce producenta v evropské kinematografii je významně jiný, než u stejně nazvané profese v USA nebo zbytku světa. Evropský (zde už je třeba přidat artový) producent je na jedné straně "grantmaker", na druhé festivalový promotér, jehož úspěch na poli festivalů ovlivňuje pozici ve vztahu k financování dalších projektů, oproti jiným teritoriím stále relativně bez dominantní akcent na recepci díla širším publikem. Pole festivalů proto v důsledku ovlivňuje konkrétní producentskou dramaturgii i dramaturgii podpůrných organizací a stává se v důsledku

hlavním zrcadlem práce producenta.

Tato nevyhnutná dvojpólnost vedla Procházku k zájmu a prohloubení zkoumání konkrétní producentské pozice i práce a jejich zobecňování (byť stále s ohledem na situovanost reflektujícího), k čemuž přistoupil autoetnografickou metodou. Ta přes některá úskalí nabízí takřikajíc absolutní přístup k primárnímu zdroji. Procházka plodně využil souběhu několika dlouhodobějších projektů, které realizoval a prosazoval v mezinárodním kontextu, což poskytlo časovou osu i vývoj výchozímu empirickému materiálu. Důsledné vedení producentského deníku - psaného i s ohledem na témata vznikající práce - se pak zpětným tříděním a výběrem staly cenným vhledem do nitra situací spojených s profesionální aktivitou v daném poli a východiskem dalších úvah.

K dosažení jisté distance, k níž je při práci s autoetnografickou metodou nutné dospět, zvolil Procházka účinný, byť spíše literární postup, když velkou část reflexivních pasáží realizuje jako dialog dvou jazykově a pojmově různých perspektiv - vědce a umělce. Od začátku se mu přitom daří překračovat tento formální nápad efektivním nasvětlováním jedné perpektivy druhou, širší kontextualizací empirického, osobního nebo i zcela subjektivního "uměleckého" skrze identitu vědce, příp. včleňování metodologických pasáží, které ozřejmují pojmy a výkladové rámce, v nichž se při četbě pohybujeme. Nezapomenutelným vedlejším efektem zvoleného přístupu je myslím i nadprůměrná čtivost výsledného textu, který na jedné straně naplňuje nutnou podmínku kumulace reflektované zkušenosti a poznání, na druhé straně vytváří až románový svět, zabydlený postavami, monology i dialogy hlavního protagonisty v jeho vlastních myšlenkách i s ostatními.

Specifickou kapitolu pak tvoří hlubší reflexe producentské práce Radima Procházky s režisérem Karlem Vachkem, který v posledních dekádách svého života relativně významně vstoupil i do mezinárodního kontextu, navzdory složitému stylistickému kódu

jeho filmu. Procházka reflektuje nejen Vachka jako nositele étosu originality, spjatého s modernistickým "obdobím roztržky" s dosavadním i předvídatelným vývojem, které reprezentují 60. léta ve filmu, tak jako součást zrodu jeho vlastní producentské identity, která - i díky situovanosti do již zmíněného evropského projektu - může zachovávat udržitelnou afinitu a věrnost i takto vyhraněným autorským přístupům. Skrze Vachka Procházka také účinně reflektuje roli pedagogické instituce, jakou je FAMU, pro delší perspektivu vývoje kinematografie i povahu jednotlivých aktérů.

Určitým vnějším paradoxem práce je její titul, akcentující pole festivalů, zatímco vlastní text organicky graduje v úvahách o klíčových parametrech producentských strategií v poli dnešní (artové) kinematografie. Když došlo k vyklenutí textu do aktuálního tvaru, z byrokratických důvodů již nebylo možné měnit název, pro příp. publikaci bych přesto doporučoval rámovat text spíše stávajícím podtitulem Autoetnografie producenta ve filmovém poli a zaměnit stávající titul za podtitul, čímž by bylo dosaženo většího souladu nikoli s obsahem (ten je naplněn), ale právě vývojem textu.

S ohledem na tuto okolnost vnímám možnost zaměřit se v obhajobě na prohloubení spojitosti mezi producentstvím artových filmů v kontextu Evropy a filmovými festivaly, příp. reflexi odlišností tohoto pole od jiných typů produkce v Evropě či USA a zbytku světa.

Práci Radima Procházky považuji za cenný původní příspěvek k současnému myšlení o stavu a vývoji kinematografie a doporučuji jej k obhajobě.

V Bratislavě 17.6.2021

Doc. Vít Janeček

školitel